

INSTITUTUL DE CERCETĂRI JURIDICE ȘI POLITICE

AL ACADEMIEI DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE PENALE ȘI CRIMINOLOGIE APLICATĂ

UNIVERSITATEA SLAVONĂ

CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ

ȘTIINȚIFICO-PRACTICĂ

**«O NOUĂ PERSPECTIVĂ A PROCESELOR
DE INTEGRARE EUROPEANĂ
A MOLDOVEI ȘI UCRAINEI:
ASPECTUL JURIDIC»**

25-26 martie 2016

**Chișinău,
Republica Moldova**

Методологія дослідження субсидіарної юридичної відповідальності Сельська В. В.....	57
Євроінтеграційні процеси в політичній сфері транзитної України Тімашова В. М.....	59
Феномен политического представительства Цушко С. Е.....	62
Розвиток інформаційної системи суспільства: теоретико-правовий аналіз Чепік-Трегубенко О. С.	66
К вопросу гарантий обеспечения государственного суверенитета Украины Чукаева В. А.	70
Правові аспекти формування воєнної організації та забезпечення воєнної безпеки України Юрій І. А.....	73

НАПРАВЛЕНИЕ 2. КОНСТИТУЦИОННОЕ И МУНИЦИПАЛЬНОЕ ПРАВО

Accesul cetățenilor la justiția constituțională: contextul european și situația în Republica Moldova Băieșu Aurel.....	78
Актуальні питання співвідношення органів місцевого самоврядування та державної влади в Україні в процесі євроінтеграції Бровко Н. І.	83
Рівність перед законом Журавльова Г. С.....	87
Децентралізація влади як ключова тенденція сучасного конституційно-правового розвитку Японії: досвід для України Закоморна К. О.	90
Фінансова спроможність органів самоврядування як основний шлях до успішної децентралізації Звіздай О. В.	93
Турецкий курдистан – камень преткновения Игнатов Т. Т.	96
Death with dignity as a voluntary choice of each person Malyarchuk N. V.	99

НАПРАВЛЕНИЕ 3. АДМИНИСТРАТИВНОЕ, ФИНАНСОВОЕ, НАЛОГОВОЕ ПРАВО

The legal option allowing tax planners to plan their taxes and to reduce tax burden by means of tax planning in Israel and worldwide Udi Rahmani, Kuciuk Valeriu	103
---	-----

*Бровко Н.І., кандидат юридичних наук, доцент
Білоцерківський національний аграрний університет,
завідувач кафедри історії, теорії держави і права
та державного будівництва*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ В ПРОЦЕСІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Упродовж останнього десятиріччя Україна наполегливо наближається до європейських стандартів. Наразі відбувається зближення та поступова інтеграція України до ЄС. Основою цього процесу є принципові положення і цілі європейської інтеграції та проголошений Україною курс на інтеграцію до ЄС, який сприяє проведенню реформ у країні. Про це свідчить і процес децентралізації влади який сьогодні відбувається в Україні.

Для України європейська інтеграція – це шлях модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, вихід на світові ринки, насамперед на ринок ЄС. Як невід’ємна частина Європи Україна орієнтується на діючу в провідних європейських країнах модель соціально-економічного розвитку.

Політичні переваги інтеграції України у ЄС пов’язані зі створенням надійних механізмів політичної стабільності, демократії та безпеки. Зближення з ЄС є гарантією, а виконання його вимог – інструментом розбудови демократичних інституцій в Україні. Крім того, членство у ЄС відкриє Україні шлях до колективних структур спільної безпеки Євросоюзу, забезпечить ефективнішу координацію дій з європейськими державами у сфері контролю за експортом і нерозповсюдження зброї масового знищення, дасть змогу активізувати співробітництво в боротьбі з тероризмом, організованою злочинністю, контрабандою, нелегальною міграцією, наркобізнесом тощо.

Створення місцевого самоврядування є одним із елементів побудови західної цивілізації, а наявність сильного місцевого самоврядування – була і буде однією з цивілізаційних ознак, які наближають Україну до Європи. Тому питання співвідношення органів влади та місцевого самоврядування в ході здійснення децентралізації є досить важливим та полемічним.

Чи закінчується державна влада там, де починається сфера місцевого самоврядування? Чи можна однозначно говорити про взаємозалежність місцевої самоврядної та державної влади? Чим місцеве самоврядування відрізняється від державної влади?

В.Є. Чиркін пише, що "місцеве самоврядування... це недержавна влада. Обрані громадянами ради, комітети, а також обрані громадянами або радами мери міст і громад — це органи населення певних адміністративно-територіальних одиниць, а не держави (державно організованого суспільства) даної країни в цілому" [7, с. 212].

Інший російський вчений В.Я. Любашиц стверджує, що органи, які здійснюють державну владу, є структурними одиницями державного апарату, державними органами. Тому влада народу, яка здійснюється ними має форму державної влади. Органи місцевого самоврядування не є складовою частиною державного механізму, не входять до системи органів державної влади та тому являють собою самостійну форму реалізації народом своєї влади [5, с.324].

Т.М. Бялкіна, хоча й веде мову про місцеве самоврядування як елемент державного устрою, вважає, що воно являє собою самостійний рівень здійснення публічної влади у державі, оскільки і державна влада і муніципальна влада є різновидами публічної влади, які мають своїм джерелом народ [4, с.25].

В.М. Шаповал наголошує, що природа місцевого самоврядування впливає з природи більш широкого явища — державного владарювання. Різновидом останнього, на його думку, є державне управління. Місцеве самоврядування, констатує В.М. Шаповал, за своєю природою є децентралізованою формою державного управління [8, с.104-105].

На думку В.І. Борденюка, існування влади територіальної громади (муніципальної) як різновиду публічної влади, джерелом якої є народ, заперечується

тим, що він може бути джерелом лише однієї влади, а не двох: однієї — для органів державної влади, а другої — для органів місцевого самоврядування. Тому, влада органів місцевого самоврядування є похідною від державної влади, і це не виключає існування влади, джерелом якої є територіальна громада, адже влада притаманна кожному колективу людей, у тому числі й територіальній громаді. Проте, констатує він, у даному разі влада останньої на відміну від влади об'єднань громадян трансформується, по суті, в державну [3, с.236].

Третя група вчених визнають подвійну природу влади місцевого самоврядування, говорячи про те, що в ній одночасно поєднуються два начала: громадське та державне. Так, М.П. Орзіх вважає, що саме синтез громадської та державної теорій самоврядування надасть конституційну можливість "входити в правові ворота", а не "троцити муніципальні огорожі", які небезуспішно споруджені на місцях під впливом "революційної психології і суверенного бешкетування місцевих рад". На думку прихильників даної точки зору, синтез державного та громадського у самоврядуванні — дуже важливий для суспільства [6, с].

На нашу думку, місцеве самоврядування — це самостійна та незалежна від держави форма організації публічної влади територіальної громади, яка забезпечує вирішення питань місцевого значення місцевими жителями безпосередньо або через органи й посадових осіб місцевого самоврядування. Адже, згідно з Конституцією України, народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування [1]. Саме з даного конституційного положення випливає, що органи місцевого самоврядування не входять до єдиного державного механізму, тому місцеве самоврядування можна розглядати як окрему форму реалізації народом належної йому влади. Водночас не можна вести мову про повне відокремлення та протиставлення державної влади та місцевого самоврядування. Державні органи і органи місцевого самоврядування рівні перед законом і в рівній мірі є представниками народу в межах наданих їм повноважень. Місцеве самоврядування — це спосіб не тільки децентралізації управління, а й організації та здійснення влади на місцях, він забезпечує самостійне вирішення громадянами питань місцевого життя, організаційне

уособлення управління місцевими справами в системі управління суспільством і державою.

Конституційне розмежування державної влади та місцевого самоврядування на дві самостійні владні структури має під собою не лише теоретичні міркування, а й практичні підстави. Кожний вид публічної влади має специфічні ознаки та характеристики, але основне це те, що органи державної влади вирішують питання державного значення, а територіальні громади — місцевого. Окрім цього, місцеве самоврядування як одна з основ конституційного ладу має джерелом свого існування не державну, а конституційну волю народу, виступає як фундаментальний конституційний принцип, який встановлює, визнає і гарантує незалежність територіальних громад, а також створює умови для правотворчої, правозастосувальної і правореалізаційної діяльності, спрямованої на здійснення даного принципу.

Підсумовуючи, зазначимо, що закріплена Конституцією України модель політичної системи суспільства та організації публічної влади не знімає з порядку денного необхідність подальшого осмислення цього явища, а відтак і пошуку більш оптимального та досконалішого варіанта організації державної влади й місцевого самоврядування, механізмів взаємовідносин і взаємодії між собою з урахуванням аналізу практики їх функціонування в нашій країні та за її межами. Одним із способів оптимізації державного управління є децентралізація – це передача значних повноважень та бюджетів від державних органів органам місцевого самоврядування, щоб якомога більше повноважень мали ті органи, що ближче до людей, де такі повноваження можна реалізовувати найбільш успішно. Проведення реформ в напрямку децентралізації сприятиме процесу європейської інтеграції України. Вона допоможе Україні рухатися вперед, також сприятиме процесу європейської інтеграції України.

Література

1. Конституція України
2. Проект Закону України «Про внесення змін до Конституції України»
3. Борденюк В.І. Місцеве самоврядування і сфера виконавчої влади / В. Борденюк // Актуальні проблеми держави і права . – 2005 . – Вип.24 . – С.230-243 .

4. Бялкина Т.М. Компетенция местного самоуправления: проблемы теории и правового регулирования: монография. – Воронеж: изд-во ВГУ, 2006.
5. Любашиц В.Я., Мордовцев А.Ю., Тимошенко И.В., Издательство: МарТИздателський центр, 2002. – 542с.
6. Орзіх М.П. Місцеве самоврядування в Україні: теорія і практика на початку ХХІ століття / М. П. Орзіх // Актуальні проблеми держави і права . – 2001 . – Вип.11: Матеріали 4-ї(56-ї) звітної наук. конф. проф. - викладацького складу ОНЮА "Правові проблеми становлення та розвитку сучасної Української держави". березень- 2001 . – С. 144-147 .
7. Чиркин В.Є. Конституционное право России : Практикум / В. Е. Чиркин ; Ин-т государства и права РАН, Акад. правовой ун-т . – 2. изд., перераб. и доп . – Москва : Юристъ, 2004 . – 616 с.
8. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн: Підручник. - К.: АртЕк, Вища шк., 1997.- 264 с